



dan zie je wat er gebeurt: *dan doot ze 't hènig an.*” Laverend over de weidegronden aan de overkant drijft zoon Gert-Jan de koeien naar hun voorlopige bestemming: de wintervoedselakker, een stuk grond vol met de resten van zonnebloemen. Tot 15 mei mag het vee er grazen, daarna worden ze verplaatst naar de weidegrond achter de boerderij.

„In principe komen ze nu niet meer binnen. Koeien mogen het hele jaar buiten blijven, al moet je in de winter maanden wel zorgen dat ze genoeg voer krijgen. Kost wat meer werk, maar dat heb ik er graag voor over. Alleen voor hele extreme omstandigheden zullen we dan nog elders op het erf een tijdelijke binnenruimte moeten creëren.”

Wegvluchtende reeën

Na een half uur is de klus geklaard. Gert-Jan en Henny kijken toe hoe hun koeien zich een weg zoeken in hun nieuwe domein. Vier reeën vluchten haastig weg, op zoek naar nieuwe dekking. „Die hebben zich hier schuilgehouden. Dat is nu afgelopen. Kom over een paar weken terug, dan is het hier volledig kaal.”

Dat het de laatste weidegang is, daarvan zijn ze zich bewust. Echt uitspreken doet hij het niet, maar Henny Tijans, man van weinig woorden, voelt wel degelijk dat er iets verdwijnt wat nooit meer terugkomt. „Einde van een tijdperk? Zo voelt het toch wel.”

▲ **Terwijl zijn zoon al uit het zicht is drijft Henny Tijans de koeien over de weg het weiland in. Op de achtergrond staat de oude staldeur open. Voor de laatste keer.**

FOTO: ROBIN HILBERINK

▶ **Download de Tubantia-app of kijk op tubantia.nl/video** vanuit de oude stal worden de koeien het weiland ingedreven.

‘Passie-sopraan’ Johannette beleeft haar eigen lijdensweg

Sopraan Johannette Zomer leeft grotendeels van de uitvoeringen van Bachs Matthäus Passion. Nu, bij het begin van de passietijd, is haar agenda nog steeds leeg en is ze vooral druk met de zorg voor haar ouders in Wierden. Zaterdag gaf ze haar voorlopig laatste onlineconcert. „Optreden zonder publiek confronteert je alleen maar met het gemis.”

Herman Haverkate

Wierden

Het is stil zaterdagmiddag in de Walburgiskerk in Zutphen. Mensen zijn er niet. Zonlicht valt door de hoge ramen. Johannette Zomer staat met een klein groepje muzikanten in de lege ruimte en zingt een van de meest hartverscheurende stukken uit de klassieke muziek: het Stabat Mater van Pergolesi. „Dit stuk gaat over verdriet, over de tranen die een moeder heeft om haar dode kind. Oude muziek natuurlijk, maar zeker in deze coronatijd actueler dan ooit.”

Het optreden, zonder publiek, is voorlopig haar laatste, laat ze na afloop weten. Waar ze normaal gesproken in aanloop naar Pasen door heel Nederland de sopraan-aria's zingt in de Matthäus of Johannes Passion van Bach en het grootste deel van haar inkomen verdient, treedt nu de totale stilte in. „Ik ben en blijf een optimistisch mens, maar dit breng ik niet langer op. Je kunt niet eeuwig doorgaan met het maken van plannen die iedere keer opnieuw door de besmettingscijfers worden achterhaald. En online is één keer aardig, maar geen alternatief. Zonder contact met het publiek gaat alle lol eraf.”

Hard getroffen

Corona trof haar hard. Van de ene op de andere dag zag ze zich, net als al haar collega's, tijdens de eerste lockdown vorig jaar van al haar inkomsten beroofd. De sopraan, geboren in Wierden, kreeg de ziekte bovendien ook zelf. Eind december

Geen Matthäus, wel Marcus Cantate online

De traditionele uitvoering van Matthäus Passion in de Plechelmusbasiliek in Oldenzaal en het Enschedese Muziekcentrum gaat ook dit jaar niet door. In plaats daarvan vindt er op Goede Vrijdag een livestreaming plaats met delen uit een derde, onbekendere passie van Bach: de Marcus Cantate.

Het onlineconcert is vanaf 15.00 uur gratis te zien via de website van het Wilminktheater. Musici van symfonieorkest Phion, het koor Consensus Vocalis, het Stadsjongenskoor Oldenzaal en solisten werken in kleine bezetting aan de uitvoering mee. De Marcus Cantate is gebaseerd op een reconstructie van de Marcus Passion van Bach, een passie waarvan alleen de tekst is overgeleverd. De uitvoering duurt circa een uur.

bij de zorg voor haar bejaarde ouders, raakte ze besmet. „Mijn moeder nam de ziekte mee uit het tehuis waar ze korte tijd is verpleegd. Alle mantelzorgers om haar heen maar ook mijn vader werden vervolgens ziek. Wijzelf, mijn man en ik, zijn ook heel ziek geweest.”

De zorg voor haar ouders is nu een belangrijk deel van haar leven. Twee tot drie dagen per week. „Zondag is mijn vaste dag. Dan doe ik de was, praten we wat en maken we een ommetje. Luisteren naar muziek hoort daar ook bij. Zo'n aria als *Aus Liebe* uit de Matthäus Passion dat blijft een ongelofelijke troost. Mooi ook voor mij om te zingen. Laat het me duizend keer doen: het verliest nooit aan zeggingskracht en intensiteit.”

Honderden keren heeft ze de passies van Bach gezongen. Vaak wel tien tot twintig uitvoeringen per jaar, in een relatief korte tijd en met Palmzondag en Goede Vrijdag als hoogtepunt. „Daar werk je naartoe.” De noodgedwongen stilte van vorig jaar zal ze nooit vergeten, al ervaart ze de lading ervan nu toch iets anders. „Die eerste keer had nog iets onschuldigs. Natuurlijk, de klap was groot maar je had ook de hoop dat het allemaal wel weer snel goed zou komen.”

Financieel kreeg ze het echter zwaar. Het geld dat Johannette Zomer en haar man (eveneens musicus) kregen via de regelingen van de overheid, was bij lange na niet genoeg om alle vaste lasten te betalen. „We hebben ons huis te koop gezet om aan extra geld te komen, maar de bank had daar problemen mee. Uitstel van onze maandelijkse hypotheekbetalingen kregen we wel. Ik heb op het punt gestaan mijn oude baan als chemisch laborant te hervatten maar daar ben ik toch voor teruggeschrokken. Zingen is niet alleen mijn werk, het is ook mijn leven. Ik heb er jaren en jaren van studie in geïnvesteerd. Dat geef je niet zomaar op.”

Verdriet om collega's

Vanaf juni gloorde er voorzichtige hoop. „Ik treed vaak op met alleen een luitist of pianist. Dat paste precies bij wat er toen werd gevraagd.” Met kleine optredens, vaak meerdere achter elkaar, trok ze door het land. In oktober volgde er zelfs nog een tournee met een wat grotere groep. „Maar toen werd het december en waren we weer terug bij af. Als ik om me heen kijk, word ik verdrietig. Het is stil in de kerken en concertzalen, de hele sector lijdt.”

Toch is het glas nog steeds half vol, vindt ze. Misschien wel tegen beter in. „Ooit komen er betere tijden, ook al vrees ik dat het nooit meer zo zal worden als het was. De wereld is definitief een andere planeet geworden.”



“**Ik ben en blijf een optimistisch mens, maar dit breng ik niet langer op**
– Johannette Zomer

▲ Zangeres Johannette Zomer uit Wierden, afgelopen zaterdag in de Zutphense Walburgiskerk, waar ze haar voorlopig laatste onlineconcert gaf. FOTO: PATRICK VAN GEMERT